

Lindha Makne
Kvalitets- och myndighetschef
lindha.makne@trelleborg.se
0410-73 43 31

Rapport avseende tillsyn av förskolor med enskild huvudman i Trelleborgs kommun 2021

Bakgrund

Bildningsförvaltningen har under hösten 2021 genomfört tillsyn av förskolor med enskild huvudman belägna i Trelleborgs kommun. Med anledning av pandemin var det inte möjligt att genomföra besök i verksamheterna, i stället har digitala intervjuer med representanter för huvudmannen genomförts. En granskning har även gjorts av den dokumentation som den enskilde huvudmannen skickat in till förvaltningen samt av det formulär som huvudmannen har fått fylla i. Tillsynen fokuserade på tre områden: ägar- och ledningskretsens kunskaper och insikt, pedagogisk dokumentation och systematiskt kvalitetsarbete, SKA. Dessa var de tre områden där nämnden fann flest brister vid den föregående ordinarie tillsynsomgången 2019. Efter intervjuerna har protokoll upprättats och huvudmannen har fått möjlighet att lämna synpunkter på innehållet. Några huvudmän har också lämnat in kompletteringar av underlaget. Tillsynen omfattar följande förskolor:

- Förskolan Amico
- Näktergalens förskola
- Månkattens förskola
- Förskolan Maracas
- Sagoborgens förskola
- Förskolan Solöga
- Pilens Montessoriförskola

Under tillsynen framkom att en förskola vid tillfället för tillsynsintervju förelåg oklarheter kring ägar- och ledningskretsen. Tillsynen avseende denna huvudman har lyfts ut och hanteras i särskild ordning.

Rättsliga förutsättningar för tillsynen

Bestämmelser som rör tillsyn återfinns i 26 kap. skollagen. Enligt 2 §, i samma kapitel, framgår det att ”Med tillsyn avses i denna lag en självständig granskning som har till syfte att kontrollera om den verksamhet som granskas uppfyller de krav som följer av lagar och andra föreskrifter. I tillsynen ingår att fatta de beslut om åtgärder som kan behövas för att den huvudman som bedriver verksamheten ska rätta fel som upptäckts vid granskningen”. Av 4 §, samma kapitel, framkommer det att kommunen har tillsyn över enskilda huvudmän, vilka bedriver

Bildningsförvaltningen

E-post bildningsforvaltningen@trelleborg.se

Webb www.trelleborg.se

Besöksadress Henry Dunkers
gata 1

Postadress Box 79, 231 21
Trelleborg

Telefon 0410-73 30 00

Fakturaadress

Box 173, 231 23 Trelleborg

Org.nr 212000-1199

förskoleverksamhet, pedagogisk omsorg eller fristående fritidsverksamhet, som kommunen har godkänt. Tillsynen omfattar dock inte bestämmelserna i 6 kap. skollagen. Enligt 26 kap. 6 – 8 §§ skollagen har tillsynsmyndigheten rätt att tillträda lokaler och andra utrymmen samt att granska verksamheten på plats. Den vars verksamhet står under tillsyn har en skyldighet att på tillsynsmyndighetens begäran lämna upplysningar samt tillhandahålla handlingar och annat material. Tillsynsmyndigheten ska inom ramen för tillsynen lämna råd och vägledning till den vars verksamhet står under tillsyn.

Av 26 kap. 10 – 14 §§ skollagen framgår det vilka åtgärder tillsynsmyndigheten får vidta för det fall myndigheten funnit brister hos huvudmannen. Tillsynsmyndigheten får förelägga huvudmannen att fullgöra sina skyldigheter, om verksamheten inte uppfyller föreskrifternas krav samt de villkor som gäller för godkännandet eller beslutet om rätt till bidrag. Föreläggandet ska ange de åtgärder som är nödvändiga för att avhjälpa de påtalade bristerna. Ett föreläggande får, enligt 27 § första stycket samma kapitel, förenas med vite. Vid mindre allvarliga överträdelse kan tillsynsmyndigheten tilldela huvudmannen en anmärkning. Om överträdelsen är ringa, huvudmannen redan har vidtagit nödvändig rättelse eller om det i övrigt med hänsyn till omständigheterna finns särskilda skäl mot ett ingripande, kan tillsynsmyndigheten avstå från att ingripa. En tillsynsmyndighet får även återkalla ett godkännande om ett föreläggande inte har följts och missförhållandet är allvarligt. Ett godkännande får även återkallas om den enskilde inte längre uppfyller förutsättningarna som gäller för ägar- och ledningsprövning. Slutligen kan tillsynsmyndigheten, enligt 26 kap. 18 § skollagen, besluta om ett tillfälligt verksamhetsförbud om beslutet inte kan avvaktas med allvarlig risk för barnens eller elevernas hälsa, säkerhet eller av någon annan särskild anledning. Tillsynsmyndighetens beslut om föreläggande vid vite, återkallelsebeslut och tillfälligt verksamhetsförbud kan överklagas till förvaltningsdomstol.

I tillsynsmyndighetens uppdrag ligger i att granska och säkerställa att huvudmannen följer gällande lagar och föreskrifter. Huvudsakligt fokus ligger på bestämmelserna i skollagen och Läroplan för förskolan, Lpfö 18 samt förutsättningar, tillgänglighet och säkerhetsrutiner.

Helhetsbedömning

I Trelleborgs kommun finns det sju förskolor som drivs av enskilda huvudmän. Fem av dem ligger inom Trelleborgs tätort, en är belägen i Fru Alstad samt en i Beddingestrand. Tre av verksamheterna bedrivs i aktiebolagsform, fyra som ekonomisk förening varav två i form föräldrakooperativ samt en i form av personalkooperativ.

Verksamheterna är småskaliga och antalet platser, enligt kommunens tillstånd, varierar mellan 25 och 45. Antalet avdelningar är därför även litet. Flera huvudmän väljer att ha en eller två barngrupper som delas upp under dagen.

Tillsyn 2019

I föregående tillsyn framkom att samtliga förskolor har tydliga strukturer över dagen med en god balans mellan måltider, undervisning, vila och omsorg. Det pågår ett aktivt arbete i vardagen med värdegrunden på förskolorna och barnen är

delaktiga i det arbetet. Samtliga förskolor gör generella anpassningar för att kunna möta varje barns behov. Det finns en grundläggande kunskap om arbetet med särskilt stöd i verksamheterna. Samtliga huvudmän har vetskap om att det är möjligt att ansöka om tilläggsbelopp för barn vars särskilda stödbehov är omfattande. Det finns rutiner för barnsäkerhet på varje förskola. Personalen har tillgång till rutinerna, då dessa finns samlade på ett ställe.

Samtliga förskolor arbetar för att främja barns inflytande. Flera av dem har så kallade barnråd, där barnen får möjlighet att lämna synpunkter och rösta i olika frågor. Barnens intressen styr många gånger innehållet i undervisningen och de får möjlighet att reflektera över sitt lärande. Vårdnadshavarna ges också möjlighet till inflytande och insyn i verksamheterna. Alla förskolor erbjuder föräldramöten och utvecklingssamtal, där fokus ligger på det enskilda barnet. Det är även möjligt för vårdnadshavarna att följa aktiviteter på förskolan via appar, som även fungerar som ett kommunikationsverktyg. Samtliga huvudmän har en rutin för klagomålshantering. Alla förskolor arbetar på olika sätt med att förbereda femåringarna inför förskoleklass.

Samtliga huvudmän har rutiner och riktlinjer som rör registerkontroll av personal, tystnads- och anmälningsplikt. Ködatum och syskonförtur är de vanligaste urvalskriterierna. Trelleborgs kommun tillämpar maxtaxa och därmed följer de enskilda huvudmännen kommunens föreskrifter. Kommunens ramtider för öppethållande följs av samtliga huvudmän.

På samtliga förskolor genomförs den pedagogiska planeringen av arbetslagen under ledning av legitimerad förskollärare. Det är vanligt att undervisningen läggs upp i form av olika projekt eller teman. Barnens intresse styr till stor del vad förskolan väljer att fokusera på. Samtliga förskolor ger personalen möjlighet till reflektion och utvärdering. Barnen deltar även i detta arbete. Deras lärande dokumenteras och alla huvudmän använder digitala appar som gör det möjligt att dokumentera samt knyta de olika aktiviteterna till läroplanens mål.

Samtliga huvudmän arbetar systematiskt med kvalitetsarbete och alla arbetar efter ett årshjul som styr arbetet. Den pedagogiska personalen är involverad i arbetet på samtliga förskolor.

Samtliga förskolor leds av en rektor som huvudmannen har utsett. Alla rektorer har pedagogisk erfarenhet; de flesta är utbildade förskollärare och arbetar till viss del i barngruppen. I de flesta fall sitter även rektorn med i styrelsen och representerar huvudmannen. Huvudmännen har också utsett en skolchef som ska biträda huvudmannen med att tillse att de föreskrifter som gäller för utbildningen följs. Det pedagogiska arbetet leds av legitimerad personal på alla förskolor. Personalen erbjuds också kompetensutveckling av huvudmännen.

Tillsyn 2021

Föregående tillsyn visade att granskade huvudmän bedriver en väl fungerande verksamhet med god pedagogisk kvalitet. Vid tillsynen 2021 fokuserade bildningsnämnden därför på tre områden: ägar- och ledningskretsens kunskaper och insikt, pedagogisk dokumentation och systematiskt kvalitetsarbete. Dessa var de tre områden där nämnden fann flest brister vid den ordinarie tillsynen 2019.

Vid tillsynen 2021 har det framkommit brister som kommunen finner anledning att förelägga huvudmännen att vidta åtgärder för att avhjälpa inom en viss tid. Ärendena kommer att avslutas först när huvudmannen har visat att bristen har rättats till. Förelägganden avser lagstiftning gällande ägar- och ledningskretsen. Denna lagstiftning trädde i kraft den 1 januari 2019. Enligt 2 kap. 5 § skollagen ska godkännande lämnas om den enskilde huvudmannen genom erfarenhet eller på annat sätt har förvärvat insikt i de föreskrifter som gäller för verksamheten, har ekonomiska förutsättningar att följa de föreskrifter som gäller för verksamheten och i övrigt har förutsättningar att följa de föreskrifter som gäller för utbildningen. Det rör företrädesvis kunskap och insikt i skollagstiftning, arbetsrätt, arbetsmiljö, ekonomi samt övrig lämplighet. Av 2 kap. 6 § framgår att prövningen ska omfatta den verkställande direktören och andra som genom en ledande ställning eller på annat sätt har ett bestämmande inflytande över verksamheten, styrelseledamöter och styrelsesuppleanter, bolagsmännen i kommanditbolag eller andra handelsbolag, och personer som genom ett direkt eller indirekt ägande har ett väsentligt inflytande över verksamheten. De enskilda huvudmän som kommunen har godkänt driver sin verksamhet antingen som aktiebolag eller ekonomisk förening. I dessa fall ska prövningen omfatta styrelseledamöter och styrelsesuppleanter. Av 26 kap. 4 § skollagen framgår det att det åligger tillsynsmyndigheten att tillse att kraven på ägar- och ledningskretsen är uppfyllda. Huvudmannen ska anmäla förändringar i den krets av personer som avses i 2 kap. 5 a § till den som godkänt den enskilde som huvudman senast en månad efter förändringen i enlighet med 2 kap. 5 b § skollagen. Flera huvudmän har vid tillsynen inte anmält genomförda förändringar i ägar- och ledningskretsen till kommunen och det finns brister avseende ägar- och ledningskretsens samlade kompetens i förhållande till de krav som ställs i 2 kap. 5 § skollagen. Bildningsnämnden har därför förelagt huvudmännen att inkomma med anmälan om ändringar samt redovisa vilken samlad kompetens ägar- och ledningskretsen har och i förekommande fall vidta åtgärder för att ägar- och ledningskretsen ska uppfylla de krav som ställs i 2 kap. 5 § skollagen.

En huvudman har förelagts att inkomma med en redogörelse för hur denne ska utöka rektors närvaro i verksamheten. Det pedagogiska arbetet vid en förskoleenhet ska ledas och samordnas av en rektor i enlighet med 2 kap. 9 § skollagen.

Fyra huvudmän har uppvisat vissa brister när det gäller det systematiska kvalitetsarbetet. Av 4 kap. 3 – 7 §§ skollagen framgår det att huvudmannen är skyldig att systematiskt och kontinuerligt planera, följa upp och utveckla utbildningen. Detta framgår även av Läroplanen för förskolan, Lpfö 18, 2.6. Samtliga huvudmän som har granskats arbetar systematiskt med kvalitetsarbetet. De brister som har upptäckts gäller tydlig utvärdering och analys. Denna del av kvalitetsarbetet är av stor vikt när det gäller formulering av nya mål samt hur de ska uppnås. Bildningsnämnden ger huvudmännen en anmärkning avseende detta område. Uppföljning kommer att ske vid nästa ordinarie tillsynsomgång.

I tillsynen har det vidare framkommit brister gällande den pedagogiska dokumentationen på grupp- och individnivå. Enligt Läroplan för förskolan, Lpfö 18, 2.6 (SKOLFS 2018:50), ska varje barns utveckling och lärande följas, dokumenteras och analyseras. Granskade huvudmän har en dokumentation som beskriver vad barngruppen och det individuella barnet gör, men det saknas en

tydlig koppling till lärprocessen även om det finns en koppling till läroplanen. Det framgår inte tydligt hur det enskilda barnet ska utmanas att komma vidare i sin lärprocess. Samtliga har dock rutiner för reflektion och utvärdering av den pedagogiska planeringen. Bildningsnämnden ger, med anledning av ovanstående, granskade huvudmän en anmärkning avseende analys- och reflektionsdelen av lärprocessen i den pedagogiska dokumentationen på individnivå. Uppföljning kommer att ske vid nästa ordinarie tillsynsombgång.

Sammanfattning

Bildningsförvaltningen har genomfört ordinarie tillsyn av de förskoleverksamheter som drivs av enskilda huvudmän. Tillsynen har omfattat sju huvudmän. Huvudmännen har lämnat in uppgifter och intervjuer har genomförts med representanter för huvudmännen.

Tillsynen har visat att verksamheterna, på ett generellt plan, håller en god pedagogisk kvalitet. Förvaltningen har dock funnit ett antal brister hos huvudmännen. Huvudmännen föreläggs att åtgärda brister avseende anmälan om förändring i ägar- och ledningskretsen samt ägar- och ledningskretsens samlade kompetens. Tillsynen avslutas när dessa brister är åtgärdade. Vissa brister har också identifierats i det systematiska kvalitetsarbetet samt den pedagogiska dokumentationen på individnivå. Huvudmännen har getts anmärkningar avseende dessa områden. Dessa brister kommer att följas upp i nästa ordinarie tillsynsombgång.